

CONTRIBUȚII PUTNENE LA CUCERIREA GRIVIȚEI.

30 AUGUST 1877.

Gheorghe Miron

După 1848, Nicolae Bălcescu scria că românii mai aveau de înfăptuit încă două revoluții: una pentru unitatea națională, iar alta pentru independență. Anul 1877 avea să se înscrie în istoria Neamului Românesc ca anul înfăptuirii idealului de Independență națională, fără de care mersul României spre înscrierea ei în rândul marii familii a statelor europene nu ar fi fost posibil.

Fructificând cu inteligență, cu pricepere și abilitate diplomatică conjunctura războiului ruso-turc, declanșat în aprilie 1877, România, prin glasul marelui bărbat de stat Mihail Kogălniceanu, la 9 mai 1877 și-a declarat Independența națională.

Cum Independența trebuia consfințită și pe câmpul de luptă, armata română trece Dunărea, alăturându-se trupelor ruse pentru cucerirea Plevnei, un puternic complex de fortificații format din redute și care prin poziția strategică pe care o ocupa, constituia cheia operațiilor în Balcani.

I-a revenit armatei române, comandantului ei, Principele Carol I, batalioanelor de bravi soldați și ofițeri din Regimentele 8 Linie și 10 Dorobanți Putna, istorica și copleșitoarea misiune de a spulbera, printr-un memorabil efort de sânge, durere și viață reduta Grivița, care reprezenta poarta spre cucerirea Plevnei.

Chiar dacă nu a fost cucerită decât o singură redută, Grivița 1, căci nu fusese făcută o recunoaștere temeinică a terenului înainte de atac, ocuparea acesteia a arătat lumii întregi cine este și ce poate soldatul român, cât de puternică era setea poporului român de a trăi și străbate viitorul, liber, stăpân pe destinele sale.

Cum faptele soldaților și ofițerilor putneni din memorabila zi de 30 august 1877 au intrat în istorie, evocarea bravurii și dăruirii lor constituie obiectul rândurilor de mai jos.

Le evidențiem ca o datorie față de înaintașii noștri, ca o obligație de a le transmite generațiilor de azi și de mâine. Ele sunt și vor rămâne parte a rădăcinilor noastre pe aceste meleaguri, cu care vom păși în istorie în veacul – veacurilor.

Prin jertfa de sânge a soldaților și ofițerilor Regimentului 10 Dorobanți Putna, Ținutul Putnei a contribuit la punerea pietrei de temelie a Independenței naționale, fără de care n-ar fi fost posibilă înflorirea țării de mai târziu.

Înființat în anul 1872 prin contopirea batalioanelor de grăniceri și milițieni din județele Putna, Râmnicu-Sărat, Tecuci și Tutova, Regimentul 6 Dorobanți Putna primește, conform noii organizări a regimentelor de dorobanți din anul 1876, numele de Regimentul 10 Dorobanți Putna. Potrivit istoricului Regimentul 10 Dorobanți, întocmit de locotenentul Dumitru Stăncioiu la 24 iunie 1878, în aprilie 1877, la plecarea în război, exista următorul dispozitiv ¹:

Regimentul 10 Dorobanți Putna cu reședința în Focșani sub comanda lt.col. Gheorghe Măldărescu				
Batalionul I cu reședința în Focșani, la stabilimentul Regimentului, sub comanda maiorului George Șonțu, alcătuit din:				Batalionul II cu reședința în Tecuci sub comanda maiorului Lipan
Compania I-a cu reședința în Focșani	Compania a II-a cu reședința în Vrancea	Compania a III-a cu reședința în Soveja	Compania a IV-a cu reședința în Adjud	Patru companii teritoriale

¹ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita : A.N.Vn.), fond personal Petre A. Iosif, dosar nr. 12 / 1937, f.1

În cadrul acestui dispozitiv, fiecare companie cuprindea câte 150 de combatanți, cu gradele necesare, iar efectivul general al regimentului prezenta următoarea situație:

Superiori			
Colonei	Lt.col.	Maiori	Total
-	1	2	3

Inferiori				
Căpitani	Locotenenți	Sublocotenenți	Total	Total ofițeri
5	5	5	15	18

Trupă					
Sergenți major	Sergenți	Caporali	Soldați	Toboșari și gorniști	Total trupă
5	60	80	1023	32	1200

Mai exista, ca personal, câte un medic la batalion care avea la dispoziție o Secție de sanitari.

Astfel organizat, la 3 aprilie 1877 Regimentul primește ordin de pregătire pentru campanie, iar la 10 aprilie 1877 pleacă cu trenul prin Tecuci, Galați, Buzău, până la București, de unde, prin marșuri s-a îndreptat spre Dunăre, pentru paza frontierelor contra invaziei trupelor neregulate turcești.

În acest scop, trece succesiv prin câteva localități: Măgurele, Oteteleşanu, Slobozia, Moșăței, iar sâmbătă, 13 august 1877, trece Dunărea pe la Corabia și cantonează în satul inamic Ghighin-Mahala. După ocuparea pozițiilor deasupra satului Beșlui, Regimentul 10 Dorobanți Putna trece prin satul Cruciuvieni, iar la 20 august 1877 ajunge la Goleneț, de unde înaintează spre Creta. În seara zilei de 29 august 1877 Regimentul 10 se găsea în preajma Plevnei, având ordin

ca împreună cu Regimentul 8 Linie, formând coloana I de atac, să cucerească reduta Grivița.²

Plevna, acea mică localitate bulgărească, avea să capete în anul 1877 un nume cu rezonanță europeană. Nod al comunicațiilor care de la Sofia mergeau spre Nicopole, Șiștov, Biala și Rusciuk, localitatea era înconjurată de înălțimi mai pronunțate la nord-est și sud, intercalate de nenumărate râpe și măgure care au permis Comandamentului otoman să folosească configurația terenului pentru a transforma aceste avantaje naturale într-o redutabilă fortăreață.³

Frontul destinat armatei române a fost puternic amenajat defensiv: pe înălțimile de la Opanez au fost construite două redute, înconjurate de șanțuri pentru infanterie; înălțimile de la Bucova prezentau o linie continuă de întăriri rezemată pe două redute foarte puternice: una care domina terenul spre nord și nord - est, iar cealaltă (în fapt erau două - Grivița 1 și Grivița 2) lega înălțimile de la Bucova și cele de la Grivița.

Cele două redute de la Grivița erau legate între ele printr-un șanț de apărare lung de 300 de metri, protejate din față și la extremități de șanțuri pentru infanterie și, la o distanță de circa 900 de metri în fața lor, de o semiredută.

O particularitate foarte importantă, care va juca un rol deosebit în cea de-a treia bătălie a Plevnei, a fost dispunerea redutelor de la Grivița. Așezate astfel încât se mascau una pe cealaltă, ele creau observatorilor de la distanță impresia unei singure redute, de o masivitate impunătoare. Iluzia optică se datora faptului că spațiul de 300 de metri dintre cele două redute era mascat de o cută a terenului, astfel încât, privită dinspre est, întărirea otomană dezvăluia o față la nord și alta la sud.⁴

---

² *Ibidem*, f. 2

³ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, **Războiul Neatârării României. Împrejurări diplomatice și operații militare. 1877 - 1878**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 174

⁴ *Ibidem*, p. 175

Forțele otomane ce se aflau la dispoziția lui Osman Pașa erau estimate, la sfârșitul lunii august 1877, la aproximativ 50.000 de luptători care dispuneau de peste 100 de tunuri Krupp.⁵

Concepute pentru a putea fi atacate doar din față, redutele de la Grivița, prin poziția strategică ce o aveau și prin numărul mare al apărătorilor, prezentau un evident avantaj al otomanilor asupra celor ce atacau, aceștia din urmă fiind nevoiți să străbată, sub focul intens al celor din redute și din șanțurile de apărare, porțiuni însemnate de câmp deschis și apoi să escaladeze pereții aproape verticali ai întăriturilor.⁶

În seara de 29 august 1877, generalul Alexandru Cernat a dat Ordinul de luptă nr.54, stabilind în detaliu misiunea trupelor române, formarea coloanelor de atac și modul de desfășurare a asaltului de a doua zi.⁷

La 30 august 1877, dimineața, pe la ora 10, după servirea supei, cu sprijinul artileriei, Regimentul 10 Dorobanți Putna s-a încadrat în coloana I de atac, condusă de colonelul Ipătescu și, ajungând pe poziție, s-a pregătit de asalt, organizat în următoarea formațiune⁸:

Coloana I de atac, pusă sub comanda colonelului Ipătescu, comandantul Diviziei a 3-a, cu ordin de a cucerii reduta Grivița		
În linia I	Batalionul I din Regimentul 10 Dorobanți Putna, sub comanda maiorului George Șonțu, cu două companii în linia I, răspândite în tiraliori și trei companii care veneau în spate, cu scări și fascine	Sub comanda colonelului Constantin Poenaru, comandantul Regimentului 8 Linie

⁵ Acad. Ștefan Pascu (coord.), **Independența României**, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977, p. 169

⁶ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 176

⁷ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 172

⁸ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr. 12 / 1937, f. 2

În linia a II - a	Batalionul 2 din Regimentul 8 Linie, sub comanda căpitanului Valter Mărăcineanu	
În linia a III - a	Batalionul 2 din Regimentul 10 Dorobanți Putna, sub comanda maiorului Lipan și Batalionul 2 din Regimentul 8 Linie, sub comanda maiorului Macca	Sub comanda lt.col. Gheorghe Măldărescu, comandantul Regimentului 10 Dorobanți Putna

Coloana de flanc a Diviziei a 3 - a Infanterie, sub comanda colonelului Alexandru Gramont, comandantul Brigăzii a 2 - a, destinată pentru protecția flancului drept al coloanei de asalt, era formată din Batalionul 2 din Regimentul 2 Linie și din Regimentul 9 Dorobanți. Batalionul 3 Vânători asigura legătura între Diviziile 3 și 4 Infanterie, iar Batalionul 1 din Regimentul 2 Linie asigura siguranța artileriei.⁹

Batalionul 1 din Regimentul 10 Dorobanți Putna, condus de maiorul George Șonțu și care era sortit să deschidă crunta bătălie, avea în momentul pornirii la atac următorul dispozitiv: compania I, sub comanda locotenentului Chivu Stănescu, în care a luptat și sublocotenentul Gheorghe Pastia, nobilul ctitor al Teatrului și Ateneului din Focșani și compania a III - a, sub comanda căpitanului Leon Cracalia, din care făcea parte și locotenentul Gheorghievici, se găseau în prima linie de luptă. Compania a II-a, sub comanda căpitanului Vâlcescu, compania a IV-a, sub comanda căpitanului Bengescu și încă o companie, care ducea fascinele și scările pentru escaladat parapeții, se găseau în urmă, răspândite în coloană de companii.¹⁰

⁹ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 172

¹⁰ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr.12 / 1937, f. 3

Comandantul Batalionului 1 din Regimentul 10 Dorobanți Putna, maiorul George Șonțu era, în viziunea scriitorului Duiliu Zamfirescu, un om, „*vesel, harnic, iubitor de lume și petreceri, iubitor de femei și întâmplări galante... răbdător și, mai presus de toate, cumpătat și bun. Ziua călare, noaptea pe jos, părea cel mai vânjos dintre oamenii batalionului. Vorbea blând și hotărât, privind parcă tot mai departe de clipa prezentă, senin și frumos ca un voinic din vremuri de demult.*”¹¹

Fin cunoscător al firii umane, maiorul Șonțu a știut, prin comportarea-i exemplară și prin vorbele alese care mergeau adânc în sufletele celor care-l ascultau, să câștige respectul și aprecierea soldaților săi, pe care a reușit să și-i apropie, să-i stimuleze și să-i entuziasmeze până la jertfa supremă.

Cei care l-au cunoscut și au luptat alături de el își aminteau cu drag de numele său, povestind despre bunătatea și eroismul ce-l caracterizau.

Sergentul veteran Nică Mănăilă, focșănean și el, în anul 1937, la vârsta de 93 de ani, își amintea că, „*era un om corpolent și bine făcut, voinic și frumos ca un brad, milităros și plin de curaj și se purta cu soldații ca un adevărat părinte: vorbea, glumea și râdea cu ei și le purta de grijă ca la niște copii.*”¹²

Gornistul Niță Rotaru, tot din Focșani, care împlinea în anul 1937 vârsta de 94 de ani, nedespărțit tovarăș de bătrânețe al lui Nică Mănăilă, și-l amintea pe maiorul Șonțu ca pe un om încrezător și plin de curaj, fără frică de moarte.

Totuși, arată Niță Rotaru, maiorul avea presimțirea că nu va supraviețui crâncenei bătălii, căci, într-una din discuțiile purtate cu soldații săi, maiorul le spusese: „*Am să cad, dacă mi-o fi scris să cad; dacă n-am să ajung unde vreau să ajung! Și de voi cădea eu, or să ajungă alții ...*”¹³

¹¹ Duiliu Zamfirescu, **Viața la țară. Tănase Scatiu. În război**, Editura pentru Literatură, București, 1965, p. 340

¹² A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr. 12 / 1937, f. 3

¹³ *Ibidem*

În ajunul luptei a avut presimțirea că va muri sigur în primele rânduri, poate și datorită faptului că știa că este sortit să intre cel dintâi în luptă și avea șanse mici să scape neatinș de vreun glonte dușman. Mai mult, în dimineața atacului avusese chiar un semn de rău augur: îl trântise calul tocmai când plecase de la Cartierul General, unde fusese pentru a primi noi ordine. Sergentul Mănăilă, martor ocular la întreaga scenă, povestește că, văzându-l Domnitorul Carol, acesta l-ar fi sfătuit să nu intre în luptă, socotind că accidentul nu prevestește nimic bun. Maiorul Șonțu nu a vrut să primească o astfel de rușine și s-a întors la unitatea sa, hotărât să-și urmeze destinul până la capăt.

Sub impresia celor petrecute, George Șonțu a fost posomorât tot restul dimineții. Mai târziu, s-a liniștit și și-a îmbărbătat soldații: „*Voi sunteți cu copii și cu neveste, dragii mei, și dacă v-aș putea scăpa de moarte, aș vrea să mor eu, maiorul vostru, pentru voi toți, să mor de-o mie de ori! Și dacă mă veți vedea murind, să nu vă pierdeți firea. Să mergeți înainte cu căpitanii și locotenenții. Și mai bine să muriți, decât să vă dați îndărăt.*”¹⁴

La ora 15.15, în clipa pornirii la atac, în acele momente sublime din viața sa, maiorul Șonțu a rostit către soldații săi următoarele neuitate cuvinte: „*Băieți, fiți viteji și înaintați fără frică; nouă ni s-a dat onoarea de a deschide lupta; să arătați că suntem Români bravi și că știm a învinge pe Turci.*”¹⁵

Cu sprijinul celor 256 de guri de foc românești care dezlănțuiseră un bombardament teribil asupra pozițiilor turcești, coloanele de atac ale celor două divizii românești au început mișcarea spre redută.¹⁶

Pe o ploaie mărunță și o negură deasă care stăpâneau tot cuprinsul câmpului de bătălie, coloana de atac a început mișcarea spre pozițiile inamice.

În față, desfășurate în linie de trăgători, înaintau compania I, sub comanda locotenentului Chivu Stănescu și compania a III- a, sub

---

¹⁴ *Ibidem*, f. 4

¹⁵ *Ibidem*

¹⁶ Colonel Leonida Loghin, Locotenent - colonel Constantin Ucrain, **Plevna 1877**, Editura Militară, București, 1967, p. 71

comanda căpitanului Cracalia Leon, urmate de alte trei companii de susținere, care transportau sape pentru astupat tranșeele, fascinele pentru umplerea șanțurilor și scări de asalt pentru escaladarea parapetelor. În mijlocul lor se afla maiorul George Șonțu, îmbărbătându-i. De aproape, în formație de atac venea batalionul căpitanului Valter Mărăcineanu. Comanda întregului eșalon o avea locotenent-colonelul Constantin Poenaru, comandantul Regimentului 8 Linie.¹⁷

După ce a parcurs, sub focul intens al inamicului, aproape un kilometru, coloana de atac a Diviziei a 3 - a s-a apropiat de culmea dealului. Ajunși pe creasta descoperită a dealului, soldații au rămas înmărmuriți. Privind de jur-împrejur, ei au observat că nu sunt la marginea redutei, așa cum li se spusese înaintea atacului.

De asemenea, au observat că între ei și redută nu era un loc plan, așa cum fuseseră informați, ci se aflau în fața unei vâlcele largi de aproximativ 600 - 700 de metri, cu malurile repezi și acoperite cu tufișuri care îngreunau mult înaintarea trupelor noastre.¹⁸

Valea aceea, despre care nu se știa nimic și care nu era marcată pe hărțile oficiale, a căpătat atunci denumirea de „*Valea Plângerii*” sau „*Valea Sângelui*”, în amintirea lacrimilor și sângelui care au curs în acea zi.¹⁹

Bravii dorobanți nu s-au oprit. Având în fruntea lor pe maiorul Șonțu, ei au coborât, în ordine perfectă, până în fundul văii și, urmați de infanteriștii căpitanului Valter Mărăcineanu, s-au avântat spre redută, urcând, „*panta repede și acoperită de tufăriș mărăcinos, care împiedica mersul oamenilor, fără a-i putea ascunde de focul apărătorilor redutei și de focul forturilor învecinate.*”²⁰

Sub ploaia de obuze și șrapnele, trimise cu precizie de pe înălțimile Bucov, unde otomanii instalaseră o baterie de artilerie și

¹⁷ Maior Vasile I. Mocanu, **Căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu. Figuri de eroi**, Editura Militară, București, 1967, p. 50

¹⁸ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr. 12 / 1937, f. 5

¹⁹ Maior Vasile I. Mocanu, *op. cit.*, p. 56

²⁰ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 173

puzderia de gloanțe ce se revărsa din șanțurile de apărare și de pe parapetul redutei, dorobanții se apropie de pozițiile dușmane.

Situația românilor era disperată: asupra coloanelor de atac se abăteau atât focul din față, cât și cel din șanțurile de apărare aflate în flanc, provocând mari pierderi de vieți omenești.²¹

La câțiva pași de gornistul Niță Rotaru, o schijă de obuz l-a izbit în gât pe maiorul George Șonțu, care căzu pe loc, lovit de moarte. Văzând pe maiorul Șonțu mort, curajosul căpitan Leon Cracalia a luat comanda companiilor și, îmbărbătându-și putnenii, au continuat atacul. La scurt timp, căzu mort și el, lovit de un glonte în piept.

În acest timp, locotenentul Chivu Stănescu a reușit, împreună cu soldații Companiei I-a, să se apropie de șanțul din fața redutei. Rănit de un glonte la piciorul stâng, și-a legat rana cu o batistă și a continuat atacul, șchiopătând. Dar pe când soldații săi pătrundeau în șanțul redutei, locotenentul căzu mort, lovit de această dată în cap.²²

La celălalt capăt al șanțului de apărare răzbiseră soldații căpitanului Valter Mărăcineanu, care formau linia a doua a coloanei de atac. În încăierarea nebună încinsă aici, locotenentul Gheorghievici a fost străpuns de o baionetă dușmană. Cu greu, a fost scos, încă fiind în viață, dar a murit la Spitalul din Turnu Măgurele.²³

Sublocotenenții Nicolae Paciurea și Mihail Elefterescu au fost și ei grav răniți.

Acum, dorobanții se amestecă cu soldații Batalionului 1 din Regimentul 8 Linie, *„care mergeau cu avântul cel mai mare sub impulsia comandantului său, căpitanul Mărăcineanu, aflat mereu în capul trupei până la 20 de metri de redută.”*²⁴

La parapetul din fața redutei, unde împreună cu adjunctul său, Constantin Ghenoiu, împlântau un fanion cu tricolorul românesc, căpitanul Valter Mărăcineanu cade eroic, străpuns de mai multe gloanțe.²⁵

---

²¹ *Ibidem*

²² A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr. 12 / 1937, f. 5

²³ *Ibidem*, f. 6

²⁴ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 174

²⁵ *Ibidem*

Momentul prielnic pentru intervenția celei de-a doua părți a coloanei de atac a fost ratat. Oprită de focul inamic în buza „Văii Plângerii”, întârzierea acțiunii acesteia a permis otomanilor să atace, cu trupe de rezervă, prima parte a coloanei de atac românești. Sub puternicul foc din flancul drept, dorobanții, nesușinuți de rezerve, cu aproape toți ofițerii uciși, au început să se retragă. Încercarea turcilor de a-i urmări s-a soldat cu un eșec, căci focul vânătorilor români aflați pe creasta Văii Bucova i-a împiedicat.²⁶

Colonelul Ipătescu, socotind că „*tot ce putea cere onoarea militară și puterea omenească se îndeplinise, și că pierderile suferite erau prea mari pentru a mai putea continua lupta, dădu coloanei I de atac, de sub comanda sa, ordin de retragere din foc.*”²⁷ Coloana de asalt comandată de colonelul Ipătescu a pierdut mai mulți oameni în timpul retragerii, decât în timpul atacului.²⁸ Cu mari pierderi, rămășițele batalioanelor Șonțu și Mărăcineanu au reușit, sub protecția trupelor din linia a II-a și a Batalionului 3 Vânători, să se retragă din „Valea Plângerii”.

Atacul, început la ora 15.15 și terminat la ora 16.04, s-a soldat cu pierderi deosebit de grele: 11 ofițeri morți și 15 răniți, 683 de soldați morți și răniți. Batalioanele din capul coloanei de atac, care reușiseră să atingă șanțurile înaintate ale redutei, au avut pierderi de peste 90% din rândul ofițerilor și 50% din rândul trupelor.²⁹

Tributul de sânge dat de Regimentul 10 Dorobanți Putna în acest asalt a fost următorul :

²⁶ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 200

²⁷ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr.12 / 1937, f. 6

²⁸ General Al. Candiano - Popescu, **Războiul Neatârănărei. Istorie critică. Asaltul și luarea redutei Grivița**, Institutul de Arte Grafice și Editură „Flacăra”, București, 1913, p. 21

²⁹ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 201

**Morții și răniții Regimentului 10 Dorobanți Putna căzuți în asaltul
asupra Griviței în ziua de 30 august 1877**

Tribut de sânge plătit	Ofițeri						
	Superiori			Inferiori			
	Colonei	Lt.col.	Maiori	Căpitani	Lt.	Sl.	Total
Morți	-	-	1	1	2	-	4
Răniți	-	-	-	2	3	1	6
Total	-	-	1	3	5	1	10

**Morții și răniții Regimentului 10 Dorobanți Putna căzuți în asaltul
asupra Griviței în ziua de 30 august 1877**

Tribut de sânge plătit	Trupă						
	Srg. Maj.	Srg.	Capo- -rali	Sol- -dați	Toboșari și gorniști	Tot al	Total gene- ral
Morți	-	2	7	80	-	89	93
Răniți	4	12	24	203	3	246	252
Total	4	14	31	283	3	335	345

Ofițerii morți au fost: maiorul George Șonțu, căpitanul Leon Cracalia, locotenentul Chivu Stănescu și locotenentul Grigore Gheorghievici, mort la Spitalul din Turnu Măgurele.

Ofițerii răniți au fost: căpitani Vâlcescu și Manolescu, locotenenții Eni și Constantin și sublocotenenții Dumitru, Elefterescu și Paciurea, aceștia din urmă fiind grav răniți.³⁰

Locotenent-colonelul George Măldărescu, comandantul Regimentului 10 Dorobanți Putna, a lăudat comportarea trupelor sale în fața dușmanului. Dintre ofițerii care s-au distins în luptă, el îi amintește pe: căpitani Dimitrie Bengescu și Petre Ionescu, locotenentul Petre Grigoriu și sublocotenenții Vasile Goleșcianu, Dimitrie Paleologu, Ion Georgescu și Radu Dumitrescu.

³⁰ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr.12 / 1937, f. 6

Pentru merite deosebite în luptă, comandantul Regimentului 10 Dorobanți Putna a propus înaintarea în grad a: sergenților major Mihai Răducanu, Constantin Bolberia, Dimitrie Vlădescu, Mihai Petroniu și a sergenților Timotei Ghitia, Constantin Cotescu, Alexandru Costescu, Ion Iancovescu, Constantin Manolescu, Nicolae Țenescu, Ion Popescu și Pompei Afroditescu, având în vedere „*mai cu seamă simfioarea lipsă ce are regimentul în grade ofițerești.*”³¹

Dintre gradele inferioare care s-au afirmat pe câmpul de bătălie, amintim pe: sergenții Ion Ciolpanu, Costache Bara, Simion Matei, Constantin Bulgaru, Vasile Vasiliu, Nicolae Chivu, Nicolae Vița, Ion Merchea, Ion Dânculici, Iordache Teodorescu, Postolache Lupușor, Ștefan Rusescu, Smarandache Mitrea, Ilie Dimitriu, Simion Taftă, Dimitrie Iliescu, Stan Neagu, Nicolae Pecetescu, Ion Bogdan; caporalii: Stoian Jugărescu, Tudor Evghenie, Ion Tudosie, Grigore Badea, Hristea Ștefănescu, Gheorghe Roșu, Andrei Bolcan, Ion Ungureanu, Nicola Mardare, Vasile Bulai, Vasile Bejenaru, Badea Zamfir, Toader Honog, Toader Beldescu, Vasile Focșa, Ion Vasiliu, Ion Popa, Șerban Drăghici, Petre Lazăr și Toader Borangic.³²

Eșecul acestui prim atac a fost cu atât mai dureros pentru coloana de asalt a colonelului Ipătescu, cu cât trupele sale au fost bătute atât de focurile turcilor din Grivița 2, cât și de artileria Diviziei a 4 - a care, trăgând asupra Griviței 1, ajungea până la Grivița 2, lovind românii care atacau această redută.³³

De asemenea, eșuarea acestui prim asalt a avut mai multe cauze. Neexecutarea unei recunoașteri prealabile a câmpului de bătălie a dus la situația ca, cele două divizii românești să atace două redute inamice și nu una singură, raportul de forțe dintre atacatori și apărători schimbându-se brusc în favoarea celor din urmă. Nu s-a știut nici de

---

³¹ Dr. Dan Berindei (coord.) și colab., **Războiul pentru Independență Națională. 1877 - 1878. Documente militare**, Editura Militară, București, 1971, p. 363

³² *Ibidem*

³³ General Al. Candiano - Popescu, *op.cit.*, p. 18

existența acelei văi largi din fața redutei Grivița 2, zonă aflată sub focul puternic al artileriei și infanteriei turcești.³⁴

O altă cauză a eșecului a fost și lipsa unor ordine precise care trebuiau date coloanei de susținere comandate de colonelul Gramont. Pe o ceață deasă, coloana de susținere greșise drumul și lăsase flancul drept descoperit, ceea ce a permis turcilor să opună o rezistență fermă și să contraatace în flanc și spate luptătorii români care începuseră escaladarea parapetului redutei.³⁵ Slabul sprijin pe care l-a furnizat atacului artileria Diviziei a 3-a a contribuit și el la insuccesul asaltului.

Dacă bateriile de tunuri românești ar fi fost deplasate mai aproape de reduta inamică, s-ar fi putut sprijini eficace asaltul dorobanților până în momentul escaladării redutei.³⁶

Al. Candiano - Popescu arată că deși Grivița fusese bombardată timp de trei zile de artileria noastră, *„apropiindu-ne de dânsa, nici nu era pișcată de ghiulele; ea sta impunătoare și trufașă, aruncând ca un vulcan foc din pântecele sale, ceea ce aprindea și mai mult energia aprigilor săi apărători.”*³⁷

În momentul retragerii Diviziei a 3-a, turcii au ieșit din șanțurile redutei și s-au năpustit asupra răniților, care nu putuseră fi ridicați de camarazii lor de pe câmpul de luptă, schingiundu-i îngrozitor. Mai mult, nu s-au mulțumit să-i omoare pe răniți, ci au și batjocorit trupurile celor doi comandanți de batalioane, maiorul George Șonțu și căpitanul Valter Mărăcineanu.³⁸

Corpurile lor au fost înfipite, drept trofee, pe parapetul redutei în fața căreia luptaseră.³⁹

Despre purtarea inumană a turcilor avem informații și de la George Coșbuc, care arată că *„și-au bătut joc de cei morți ai noștri mai ales la Plevnița, unde ne-au biruit de trei ori, rămânând cei răniți în puterea lor. Au tăiat cu topoarele pe maiorii Șonțu și Nicolae Ion,*

---

³⁴ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 201

³⁵ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 175

³⁶ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 201 - 202

³⁷ General Al. Candiano - Popescu, *op. cit.*, p. 19

³⁸ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr.12 / 1937, f. 7

³⁹ Maior Vasile I. Mocanu, *op. cit.*, p. 60

pe căpitani Năstase și Mărăcineanu; iar pe câți soldați i-or fi tăiat așa, după moarte, Dumnezeu știe. Împușcau în glumă, luându-se la întrecere, pe răniții noștri care zăceau pe redutele lor; trimiteau pe bașibuzuci să omoare pe bieții Români care rămâneau pe dealuri cu gloanțe în ei, pe cei ciunțiți de vii îi dumicau în bucăți. Pe un ofițer rus în Plevna l-au pus să fugă după ce i-au spintecat burta și râdeau cu hohot, cum se împiedica omul în mațele ce-i curgea din el.”⁴⁰

Divizia a 4 - a Infanterie română a început atacul concomitent cu cel al Diviziei a 3-a. Eșalonul întâi al coloanei de atac a înaintat protejat de o vâlcea care se afla la 900 de metri de redută, prin spatele mobilei unde era amplasată bateria de artilerie a căpitanului Gheorghe Lupașcu. Aici, coloana s-a așezat în dispozitiv de luptă pe trei eșaloane. În primul eșalon se afla Batalionul 2 Vânători, comandat de maiorul Al. Candiano-Popescu; în linia a doua, Batalionul 1 din Regimentul 16 Dorobanți, sub comanda maiorului Alexandru Jipa; în linia a treia, Batalionul 2 din Regimentul 5 Linie, comandat de maiorul Leonida Iarca și Batalionul 1 din Regimentul 14 Dorobanți, comandat de maiorul Ion Arabu. Eșalonul al doilea, de susținere, aflat sub comanda colonelului Grigore Borănescu, era format din trei batalioane. Al treilea eșalon, de rezervă, format din Brigada 1 comandată de Grigore Cantili, era dispus în spatele artileriei.⁴¹

Aflată sub comanda colonelului Grigore Borănescu, coloana de atac a Diviziei a 4-a a pornit asaltul, călăuzită, până la un punct, de căpitanul Moise Groza.

Fără să tragă niciun foc de armă, vânătorii Batalionului 2 s-au apropiat de șanțurile redutei, urmați îndeaproape de Batalionul 1 din Regimentul 16 Dorobanți. Inamicul a dezlănțuit un foc ucigător asupra românilor, însă aceștia s-au avântat spre șanțurile care apărau reduta. Cad eric sergenții Nae Mihalache și Gheorghe Gheorghe, caporalul Matei Ionescu și soldații Ion Dumitru, Gheorghe Ciobanu, Ghiță Bălășoiu și Constantin Grigore din Batalionul 2 Vânători. Stegarul

⁴⁰ George Coșbuc, **Povestea unei coroane de oțel**, Editura,, Noel ”, Iași, 1977, p. 82

⁴¹ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 176

batalionului, sergentul Savopol, cade răpus de gloanțe, iar steagul este preluat de locotenentul Filip Georgescu.

În marginea șanțului redutei s-a încins o crâncenă încheștare. În picioare, pe parapet, comandantul otoman al redutei Grivița I dirijează focul apărătorilor. Eroismul românilor este fără seamăn.⁴²

Al. Candiano - Popescu, maior la acea dată, aflat în fruntea vânătorilor săi, povestește o scenă de un tragism zguduitor. Înaintând spre reduta dușmană el zărește un soldat care se retrăgea, fără armă, din fața turcilor. Întrebându-l de ce se retrage și unde-i este arma, soldatul, palid, îi răspunde că nu se teme de moarte, dar a fost rănit și nu mai poate lupta. În fața neîncrederii arătate de maior, soldatul i-a replicat : „ *Nu mă crezi? Privește ...Când își desfăcu tunică, îi era coșul pieptului zburat de o spărtură de obuz; măruntaiele se zbăteau în el. Cum mergea acest om? Cum avea atâta liniște? Cum nu murise încă? Numai voința mai trăia în el... mașele îi atârnavă afară, dar dânsul, nebăgând de seamă moartea, strângându-și mașele în mână cum ai strânge o bazma, arătându-mi Grivița, îmi zice : Domnule maior, eu mor, dar privești Românii cum înaintează spre Grivița; Grivița e lucru mare!* ”⁴³

Cu toate că linia a doua a înaintat repede, pentru a ataca prin partea dreaptă, în flanc și în spate reduta, inamicul a efectuat un puternic contraatac cu trupele din șanțurile laterale și spatele redutei, lovind în flanc coloana de atac românească. Văzându-se copleșite, lovite din flanc și din spate, amenințate chiar cu încercuirea, batalioanele românești din linia întâi s-au retras, adunându-se în vâlceaua din stânga bateriei de artilerie a căpitanului Gheorghe Lupașcu.

La acest eșec a contribuit și faptul că Divizia a 3-a întâlnise în fața ei o altă redută, iar batalioanele rusești care trebuiau să ofere sprijinul lor au rătăcit drumul din cauza negurii.

Un al doilea atac, efectuat în jurul orei 16, executat de către Divizia a 4-a Infanterie, a fost respins cu pierderi și mai mari în rândul

---

⁴² Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 202

⁴³ General Al. Candiano - Popescu, *op. cit.*, p. 21

românilor. Inamicul era acum mult mai puternic, deoarece beneficia de ajutoare din reduta Grivița 2, care reușise să respingă cu succes atacul Diviziei a 3-a române. Batalioanele au fost nevoite să se retragă din nou în vâlceaua ce le servea ca adăpost.

Cel de-al treilea atac, cel mai viguros de până acum, a fost început la ora 17, când comandantul Diviziei a 4-a a întărit coloana de atac cu un batalion din rezervă, de această dată cooperând și batalioanele rusești.

Cu jertfe mari, soldații noștri au reușit să ocupe doar șanțurile din dreapta redutei, însă, copleșiți de focul inamic și amenințați cu învăluirea flancurilor, căci batalioanele rusești fuseseră respinse, românii s-au retras din nou.⁴⁴

Un ultim și crâcen asalt, al patrulea, a fost declanșat la ora 18. Locotenent-colonelul Sergiu Voinescu ⁴⁵, maiorul Al. Candiano-Popescu și căpitanul Moise Groza au îmbărbătat trupele, ridicându-le moralul.

În timp ce o parte din dorobanții români au asaltat reduta din față, alții prin lupte grele la baionetă, au cucerit șanțurile laterale. Cad eroinic căpitanul Mihail Romano și sublocotenentul Gheorghe Botescu (focșănean) din Regimentul 5 Linie, locotenentul Dumitru Nicolescu și sublocotenentul Gheorghe Mihăescu din Batalionul 2 Vânători.

Regimentele rusești 17 Arhanghelsk și 18 Vologda au înaintat dinspre sud-vest, învăluind reduta. După o oră de luptă înverșunată, trupele române au pătruns în incinta redutei și au înfipt steagul Regimentului 14 Dorobanți pe parapet. Soldatul Grigore Ion din Batalionul 2 Vânători, ajutat de sergentul Gheorghe Stan și caporalul Vasile Nica, a capturat un steag inamic.⁴⁶

De asemenea, au fost cucerite cinci tunuri turcești, care au fost împărțite ca trofee între români și ruși, primii luând trei tunuri, iar ultimii două.⁴⁷

⁴⁴ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 177

⁴⁵ A.N.Vn., fond personal Petre A. Iosif, dosar nr.12 / 1937, f. 8

⁴⁶ Constantin Căzănișteanu, Mihail I. Ionescu, *op. cit.*, p. 204 - 205

⁴⁷ General Al. Candiano - Popescu, *op. cit.*, p. 45

Victoria reputată de trupele române a fost însă scump plătită. Pierderile Diviziei a 4-a Infanterie (27 de ofițeri și 1.300 de soldați morți și răniți) au fost mult mai mari decât cele ale Diviziei a 3- a.⁴⁸

Revenirea la trecut, acel trecut pe care timpul l-a așezat la temelia prezentului și viitorului României, este și va fi o datorie pentru generațiile de ieri, de astăzi și de mâine, chemate să-l revadă și să-l evalueze din perspectiva timpului lor.

De la acest considerent a pornit și intenția noastră de a reveni asupra momentului dramatic și eroic din august 1877, prin care și contribuția fiilor acestor meleaguri s-a înscris adânc și durabil în istoria noastră națională.

Bătălia de la Grivița a pregătit și a deschis calea gloriilor de mai târziu, care culminează cu marile lupte de la Oituz, Mărăști și Mărășești.

Amintirea eroilor putneni căzuți în luptele de la Grivița, ne este întreținută mereu vie prin monumentul ridicat în Focșani în fața cazărmii Regimentului 10 Dorobanți Putna, pe lespezile căruia stau fixate în bronz chipurile celor patru ofițeri și numele tuturor dorobanților căzuți la datorie.

De asemenea, amintirea tuturor eroilor din Războiul de Independență trăiește, permanent printre noi, prin Monumentul Independenței, ridicat de focșăneni în fața Tribunalului din localitate și inaugurat la 26 iunie 1916.

---

⁴⁸ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *op. cit.*, p. 178